

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

DUM 12 téma: Kreslení kluzných ložisek

ze sady: 01 tematický okruh sady: Kreslení výkresů sestavení

ze šablony: 04_Technická dokumentace

Určeno pro :1. ročník

vzdělávací obor: 26-41-M/01 Elektrotechnika
18-20-M/01 Informační technologie
23-41-M/01 Strojírenství

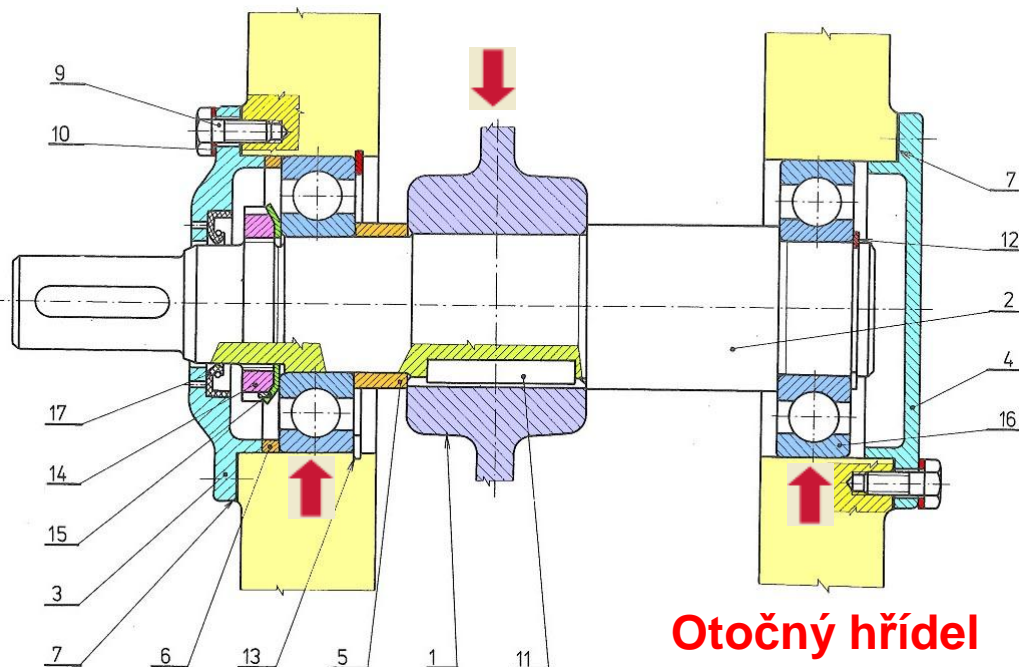
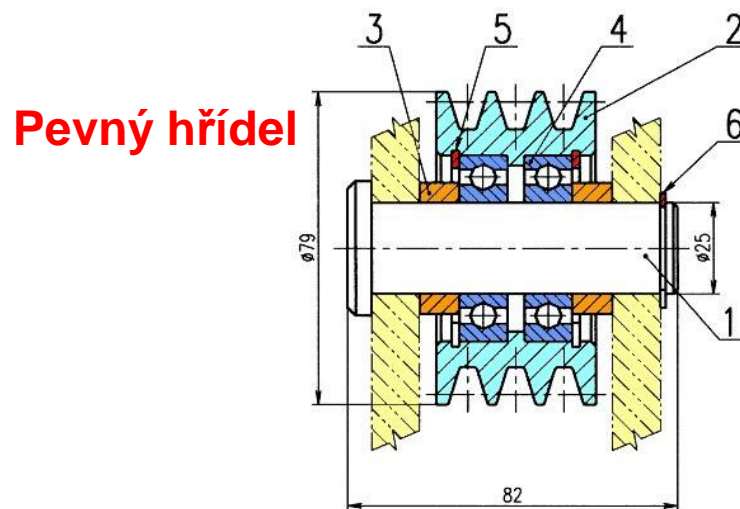
Vzdělávací oblast: odborné vzdělávání
Metodický list/anotace: viz. VY_32_INOVACE_04112ml.pdf

Ložiska

Co jsou ložiska?

Strojní součásti:

- ❑ určené k otočnému uložení hřídelů (hřídelových čepů)
- ❑ zajišťují vzájemnou polohu otáčejících se a pevných součástí (rámu, tělesa apod.)
- ❑ přenášejí zatížení hřídele na ostatní části stroje
- ❑ konstrukčně uspořádány tak, aby mezi plochami pohybujícího se hřídele a ložiska bylo minimální vznikající tření (tření je nežádoucí)

Rozdělení kluzných ložisek

Jak rozdělujeme mechanická ložiska?

(uvedena jen některá hlediska)

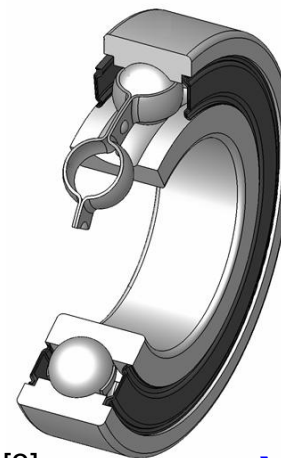
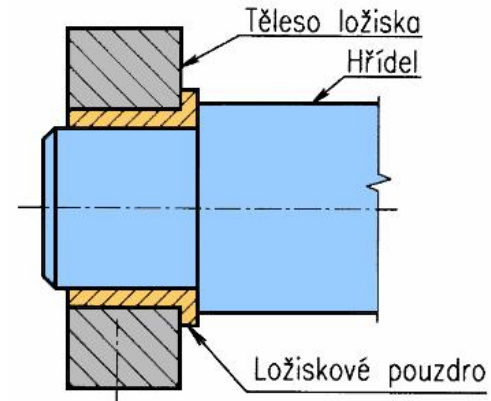
Podle principu
(podle druhu tření ve
stykové ploše):

- ❑ **Kluzná ložiska** – čep se přímo stýká s pávní v ploše
- ❑ **Valivá ložiska** – mezi čepem a tělesem jsou valivá tělíka (s bodovým nebo přímkovým stykem)

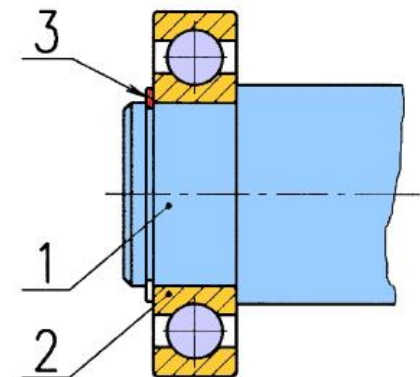
[2]

Kluzné ložisko

[3]

Valivé ložisko

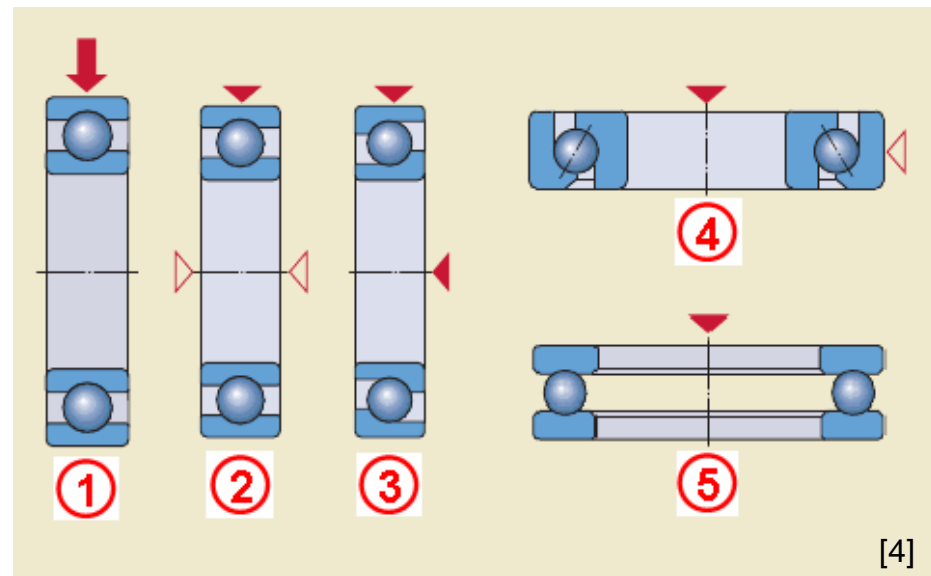
Rozdělení kluzných ložisek

Jak rozdělujeme mechanická ložiska?

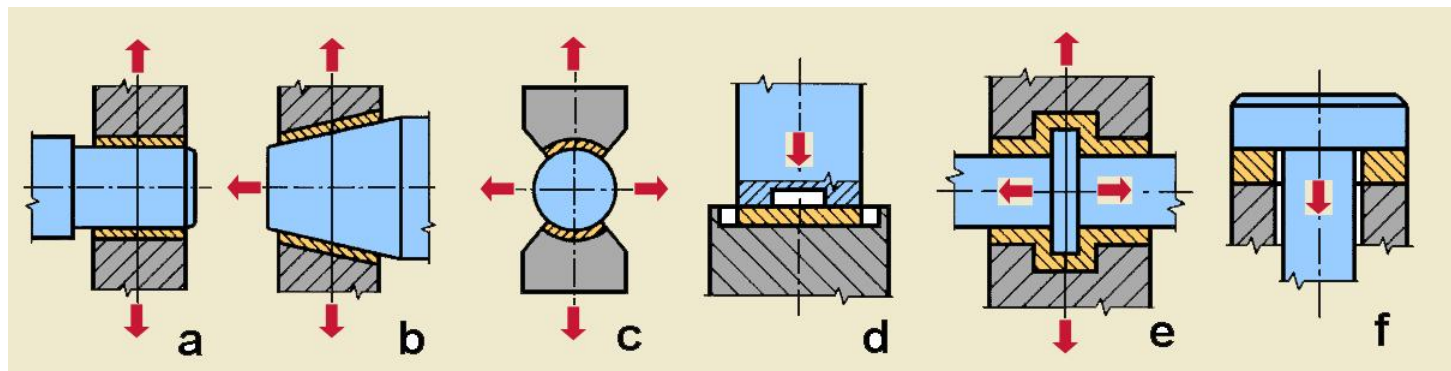
(uvedena jen některá hlediska)

Podle převládajícího směru přenášených zatěžujících sil

- Radiální ložiska
- Axiální ložiska
- Kombinovaná

Valivá ložiska

Kluzná ložiska

Rozdělení kluzných ložisek

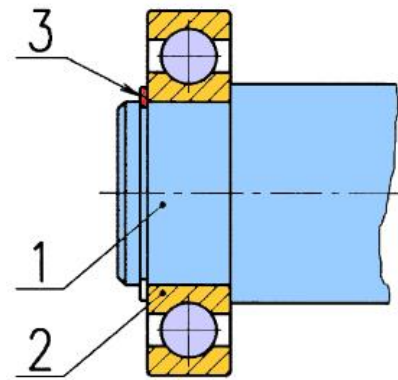
Jak rozdělujeme mechanická ložiska?

(uvedena jen některá hlediska)

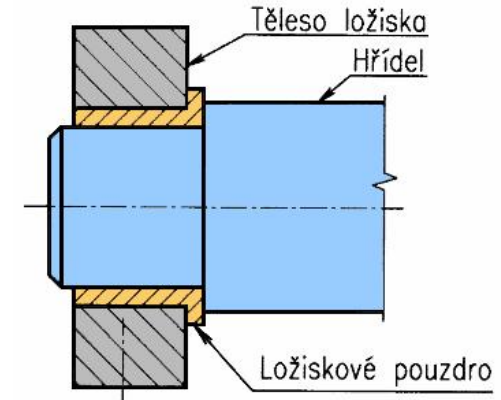
Podle vzájemného pohybu nosných částí

❑ **Rotační ložiska**

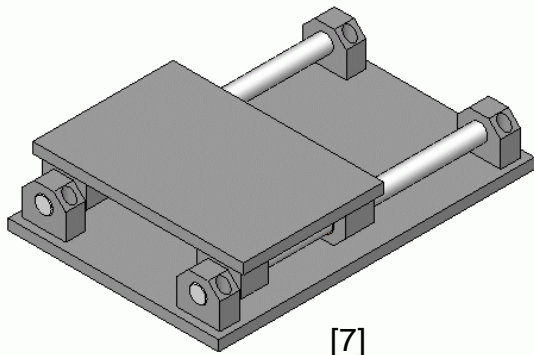
❑ **Lineární vedení** (vedení se neotáčí, ale posouvá)

Valivé ložisko

Kluzné ložisko

Valivé pouzdro

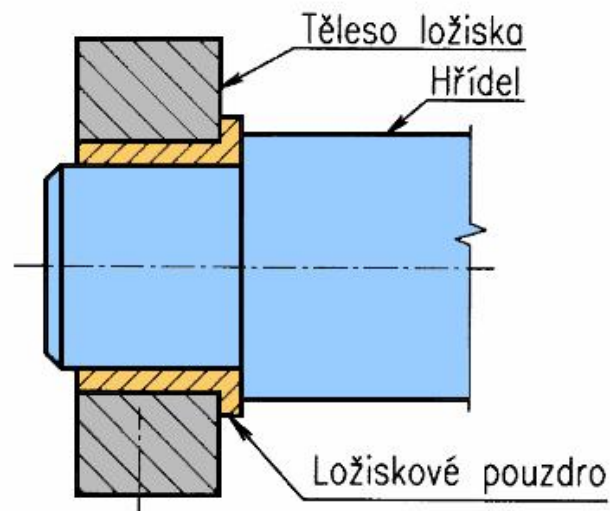
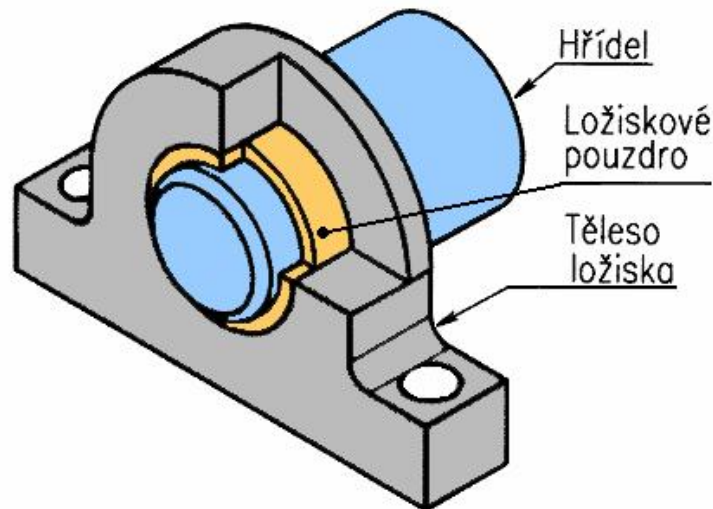

Kluzné pouzdro

Kluzné ložisko

Princip kluzného ložiska

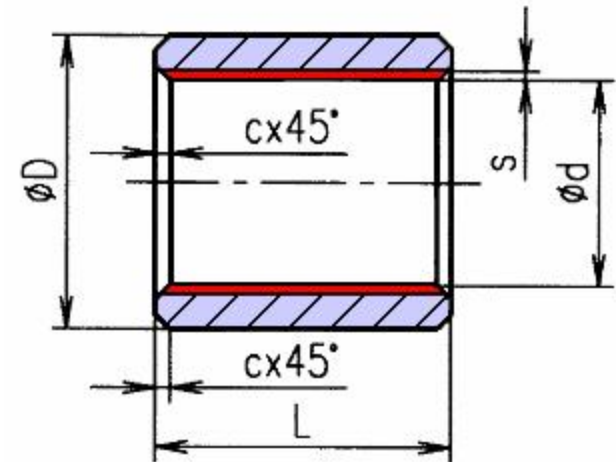
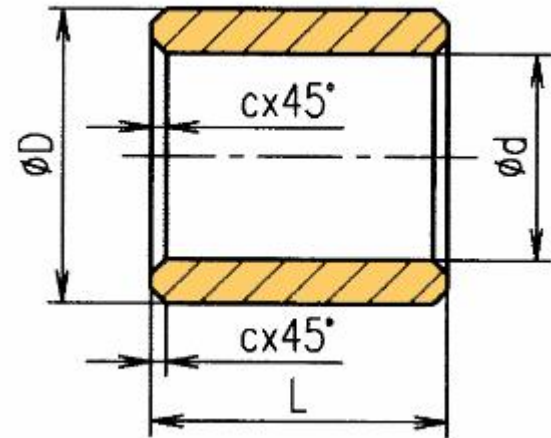
- ❑ U kluzného ložiska **hřídelový čep klouže v ložiskovém pouzdru** a tím vzniká smykové tření
- ❑ **Pouzdro bývá uloženo v ložiskovém tělese**, které umožňuje připevnění ložiska k nosné konstrukci (rámu stroje, tělesu apod.)

Kluzné ložisko

Provedení kluzného ložiska

- **Ložiskové pouzdro válcové / přírubové**
  - z kovu / plastu (bronz, mosaz, litina / teflon, polyamid aj.),
  - samomazné (ze spékaných materiálů)

- **Ložiskové pouzdro s výstelkou**
  - skládá se z opěrného pouzdra (zpravidla ocelové)
  - Výstelky – tenké vrstvy kluzného materiálu, metalurgicky spojeného s opěrným pouzdrům

Kreslení kluzného ložiska

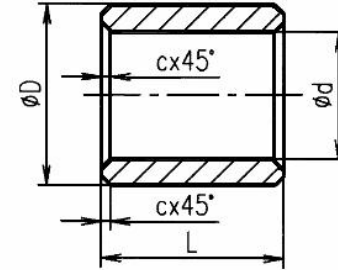
Zobrazení na výrobním výkresu

Normalizovaná pouzdra

- ❑ Pouzdra se volí podle normy nebo podle katalogu výrobce a výrobní výkres se nekreslí.

Nenormalizovaná pouzdra

- ❑ Kreslí se úplný výkres podle pravidel technického kreslení
- ❑ Volbu materiálu ovlivňují pracovní podmínky (zatížení, rychlost pohybu, způsob mazání, teplota, prostředí a další)

Příklad označení normalizovaného pouzdra:

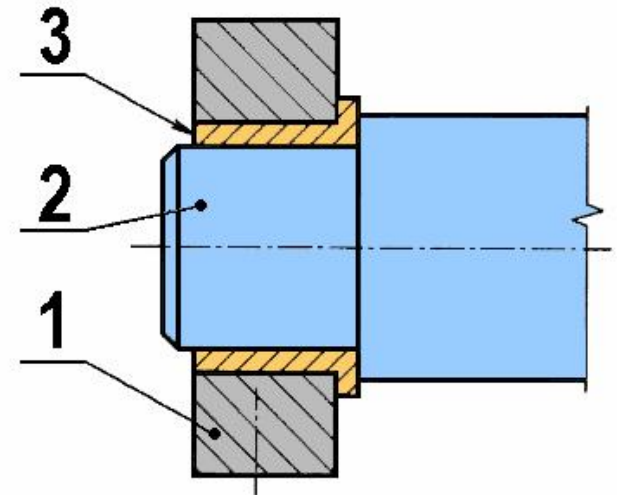
POUZDRO 25/32 x 20 ČSN 02 3499

Kreslení kluzného ložiska

Zobrazení na výkrese sestavení

- Normalizovaná i nenormalizovaná pouzdra se zobrazí **stejným způsobem.**
- V obraze **se pouzdro označí pozicí** odpovídající pořadí v kusovníku.
- Zařazení v kusovníku **je rozdílné** mezi normalizovaným a nenormalizovaným pouzdem příp. upravovaným normalizovaným pouzdem

Vlastnosti kluzných ložisek

Výhody (proti valivým ložiskům):

- jednoduchá konstrukce
- menší radiální rozměry
- tichý a klidný chod
- odolnost vůči extrémním teplotám
- nižší hmotnost

Nevýhody:

- vyšší ztráty třením
- menší únosnost
- jsou náchylnější k zadření
- vyšší nároky na mazání
- větší axiální rozměry

[8]

[9]

Rozdělení ložisek

Shrnutí - Rozdělení mechanických ložisek

(uvedena jen některá hlediska)

Podle principu pohybu (podle druhu tření ve styk. ploše):

- Kluzná ložiska – čep se přímo stýká s pánví v ploše
- Valivá ložiska – mezi čepem a tělesem jsou valivá tělíka (s bodovým nebo přímkovým stykem)

Podle převládajícího směru přenášených zatěžujících sil:

- Radiální ložiska
- Axiální ložiska

Podle vzájemného pohybu nosných částí:

- Rotační
- Lineární (neotáčí se, ale posouvá - vedení)

Kreslení kluzných ložisek

Seznam použité literatury:

- [1] KLETEČKA, Jaroslav a Petr FOŘT. *Technické kreslení*. Vyd. 1. Brno: CP Books, 2005, 252 s. ISBN 80-251-0498-2
- [2] <http://www.bimetal.ch/de/index.php?page=produkte&chap=3>
- [3] http://cs.wikipedia.org/wiki/Kuli%C4%8Dkov%C3%A9_lo%C5%BEdisko
- [4] http://www.exvalos.cz/soubory/File/Hlavni_katalog_SKF/6000_CS_00_02_Volba%20typu%20loziska.pdf
- [5] <http://medias.ina.de/medias/de!hp.ec.br/KH;b4jwliSwbz-?#KH>
- [6] <http://medias.ina.de/medias/de!hp.ec.br/PAB..-PP-AS;b4jwliSwbz-?#PAB..-PP-AS>
- [7] http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/62/Linear-table_animated.gif
- [8] <http://www.bornebusch.de/produkte/sinterlager-aus-bronze/>
- [9] <http://www.hannovermesse.de/produkt/st-wm-die-hightech-lager/191194/C255808>